

Els 10 grans problemes de la Catalunya del 2019 més enllà del Procés, de Vox i de les municipals

Sergi Picazo

Un jove de 18 anys català només ha viscut des que era un nen en situació de crisi. Des que té consciència vivim en crisi. La seva vida han estat notícies sobre retallades, austeritat, desnonaments, acomiadaments de la feina i la fallida de centenars de petites i mitjanes empreses. Quines conseqüències tindrà això a la llarga per a una generació de joves catalans? Catalunya viu una situació d'estrès posttraumàtic. La majoria de la gent calla perquè gairebé tothom sap el que significa perdre la feina, la casa o la possibilitat de fer uns estudis que no et podràs pagar. És la tempesta perfecta d'un país trinxat.

Aquest 2019 tornarà a ser un any molt 'polític' marcat pel **macrojudici als presos polítics independentistes**, l'exili de mig Govern de **Carles Puigdemont** i l'**ascens de la ultradreta populista** arreu d'Europa des d'Andalusia fins a Polònia. Però, més enllà del Procés, de Vox i de les decisives eleccions municipals i europees... què més està passant a Catalunya? CRÍTIC, [com ja va fer l'any passat](#), vol posar a l'agenda mediàtica debats que no acostumen a aparèixer a les portades dels grans diaris en paper. Proposem parlar sobre **10 dels grans reptes, dificultats i problemes que té Catalunya avui** i dels quals creiem que no se n'està parlant prou (o gens).

El cop demogràfic: Catalunya i la pèrdua de població

L'any 2014, Catalunya va perdre població per primer cop des que hi ha estadístiques. Va anar perdent població durant tres anys seguits: quelcom d'inèdit en la història recent de Catalunya. El cop demogràfic s'ha aturat i, en els últims dos anys, la població ha anat creixent mínimament. Som 7 milions i mig d'habitants. Però la baixada de natalitat és brutal i ho notarem: la [taxa de natalitat per cada mil habitants](#) baixa des del 2013. Fins i tot el Fons Monetari Internacional (FMI) ha avisat que a Espanya [la taxa d'activitat caurà al 50% si no hi ha polítiques de xoc contra l'envelliment demogràfic](#).

L'Estat espanyol és el país d'Europa amb una taxa de fecunditat més baixa i lidera el rànquing dels països on els fills es tenen més tard. La periodista Laura Aznar, en el reportatge "[El negoci de la maternitat](#)", de CRÍTIC, explicava que el 25% de les dones nascudes el 1975 no tindran descendència, cosa que les converteix en la generació "més infecunda de totes les nascudes a Espanya els darrers 130 anys". Una de cada quatre dones, segons [l'informe del 2016 'La infecunditat a Espanya'](#), del Centre d'Estudis Demogràfics, a la Universitat Autònoma de Barcelona, no es reproduirà "en contra de les seves expectatives i desitjos", i no per decisió pròpia. Però per què això passa més a Catalunya o a l'Estat espanyol que als altres països d'Europa? Les dificultats per quedar embarassades sovint s'aborden des d'una perspectiva individual, però fins a quin punt la infecunditat s'ha convertit en un problema social?

La natalidad está en mínimos históricos, pero tres de cada cuatro mujeres en España desean tener al menos dos hijos (Referencia al capítulo del Informe España 2018 [@InformeEspana](#) de las investigadoras de [@poblacion_csic](#) Teresa Castro y Teresa Martín) <https://t.co/xXrIvkIHpE>

La crisi que vindrà: el deute en creixement

Diuen que la crisi que vindrà serà per culpa, novament, d'un excés d'endeutament de les economies occidentals. [Ho diu el gens sospitós d'esquerranós Fons Monetari Internacional](#). El deute global ascendeix a 164 bilions de dòlars, segons dades del 2016. Això equival al 225% del PIB mundial. **El planeta està un 12% del PIB més endeutat que en el màxim anterior en 2009**. Si l'economia xinesa s'estanca o la Unió Europea torna a ensopegar, en un sistema tan globalitzat, sense barreres i finançament tan inestable com el capitalisme actual, tothom pot acabar contaminat, i ara ja sabem qui paga els plats trencats de la festa.

[Catalunya és una de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol més endeutades](#), només per darrere del País Valencià o de Castella - la Manxa. El deute no ha parat de créixer durant els 10 anys de crisi, i ja arriba als 74.649 milions d'euros. Ni tan sols les excepcionals retallades pressupostàries de la conselleria d'Andreu Mas-Colell van aconseguir aturar la sagnia. **El 22% del pressupost del sector públic són despeses del deute (interessos i amortitzacions)**, una de les majors despeses públiques, només per darrere de les partides de sanitat o d'educació. Ara els economistes neoliberals ja no poden culpar de la crisi només un suposat "excés" de despesa social dels governs d'esquerres. El seu relat sobre els governs socialdemòcrates malgastadors... s'esquinça.

El canvi climàtic, una amenaça silenciosa

La temperatura a Catalunya pujarà per sobre dels 2 graus en els pròxims 30 anys a causa de la concentració de gasos d'efecte d'hivernacle. Les projeccions dels experts en canvi climàtic confirmen que **l'any 2050 la temperatura de Catalunya haurà pujat al voltant de 2,4 °C**. Aleshores, el clima que tindriem seria comparable amb el que hi havia al nord d'Àfrica l'any 1950. Això tindrà conseqüències sobre les nostres vides: poden produir-se [episodis de sequera i alhora pluges torrencials](#), [el nivell del mar pot pujar afectant sobretot els deltes de l'Ebre, del Llobregat i del Ter](#), o poden aparèixer [noves malalties per culpa de virus o de mosquits](#). No és cap pel·lícula de ciència-ficció: ja és aquí.

El Govern actual de la Generalitat es va comprometre a tirar endavant **la pionera Llei del canvi climàtic i un impost per reduir l'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle** després que el Tribunal Constitucional aixequés la suspensió que havia imposat contra la norma catalana. D'això, ja en fa mesos, i encara no s'ha presentat res públicament. De fet, la Generalitat va assegurar que l'impost sobre les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle a determinats vehicles de tracció mecànica (turismes, vehicles comercials lleugers i motocicletes) s'havia de ["començar a recaptar al més aviat possible, entrant en vigor el 2019"](#). Els ingressos obtinguts nodriran a parts iguals el Fons Climàtic i el Fons de Patrimoni Natural, tots dos de nova creació.

Alerta climàtica: quins perills afronta la Catalunya del 2040? Parlem amb una vintena de científics per respondre-ho <https://t.co/rSe1EthuJV> pic.twitter.com/lJ6XKsjszW

— elcritic.cat (@SentitCritic) [June 5, 2017](#)

Un Estat del benestar a l'UVI

La despesa pública social de Catalunya per habitant és una de les més baixes de la UE-15. Segons reconeixen els mateixos [informes anuals del Departament d'Economia](#), la Generalitat “**està en el grup de les comunitats autònomes que més han ajustat la seva despesa**”, és a dir, que som dels que més retallades hem patit en l'Estat del benestar. Els treballadors de l'educació, de la sanitat, els educadors socials, els del Servei d'Ocupació o els de l'àmbit del benestar social estan desbordats. No arriben a totes les emergències del dia a dia. **La 'tardor calenta' de protestes sindicals ha estat un primer avís**. El Govern actual de Junts per Catalunya i d'ERC ha promès revertir l'austeritat, i, de fet, la despesa social, en xifres absolutes, torna a estar una mica per sobre de les xifres d'abans de la crisi. Tot i això, avui hi ha més necessitats, més població i més reclams.

A Catalunya, tot i que l'hegemonia liberal ha propagat l'animadversió pels funcionaris, el cert és que falten treballadors públics. Documents del mateix Govern català admeten que són **la comunitat autònoma amb una despesa de personal 'per capita' més baixa de tot l'Estat**. A la majoria de les comunitats, la despesa laboral va baixar entre el 2009 i el 2012, però va incrementar-se a partir del 2013 excepte a Catalunya. Segons assegura el catedràtic de ciència política de la UPF **Vicenç Navarro**, [“Catalunya és el país que té menys gent adulta treballant en aquests serveis públics”](#): a Catalunya una persona adulta de cada 16 treballa en aquests serveis, mentre que a Suècia ho fa una de cada 5. “Si tinguéssim el mateix percentatge de persones adultes treballant en els serveis públics que a Suècia, Catalunya tindria 740.000 nous llocs de treball”, conclou.

□ Metges, professors, bombers, funcionaris... 'Tardor calenta' per a molts col·lectius. Fem balanç de les retallades que han patit?

? Les xifres que ha recollit el [@sergipicazo](#) parlen per si soles. <https://t.co/qpUybdAOLHpic.twitter.com/rKBuOxDOy1>

— elcritic.cat (@SentitCritic) [December 12, 2018](#)

Una societat cada cop més desigual

El Govern català, en el seu 'Informe Anual de l'Economia Catalana 2017', acaba de reconèixer que “la desigualtat es manté” a Catalunya malgrat la reducció de l'atur i la millora de les dades macroeconòmiques. No ho heu llegit en cap portada de la premsa en paper. **L'índex de Gini, un dels indicadors principals de la desigualtat social i econòmica, mostra com la desigualtat va anar creixent** des del 2010 fins a arribar als màxims del 2014. Amb la millora econòmica, va anar reduint-se, però el 2017 ha tornat a créixer. El 1976, el president de la tercera entitat bancària espanyola guanyava entre vuit i deu cops més el salari d'un empleat mitjà. El 2013, el president del Banc Sabadell, [Josep Olliu, va cobrar un salari de 3,65 milions d'euros l'any 2017, és a dir, 10.000 euros el dia](#). El salari mínim interprofessional (SMI) serà a partir d'ara de 900 euros el mes, és a dir, 30 euros el dia. Per tant, Olliu, sense comptar altres accions o inversions que tingui, cobrarà 330 vegades més que un treballador amb l'SMI.

Això no són dades de cap sindicat, sinó que són afirmacions de la conselleria d'Economia comandada per ERC en els seus informes sobre la situació econòmica catalana:

— La **taxa del risc de pobresa** ha crescut els dos darrers anys del 19% al 20%, i la taxa de risc de pobresa en el treball segueix com una de les més elevades d'Europa (12,2%).

— La **taxa d'atur** va disminuir notablement: un 12,2% el primer trimestre del 2018. Però segueix per sobre de la zona euro, i molt alta en alguns col·lectius (joves, no comunitaris).

— **L'atur de llarga durada** (població que cerca feina des de fa més d'un any) es va reduir de manera significativa, però la seva proporció continua sent elevada (50,3% el 2017).

La violència contra les dones, en xifres rècord

Sortir a córrer pels voltants d'un poble de Huelva i ser violada, lligada i assassinada brutalment d'un cop al cap. Agafar un cotxe a Alemanya, arribar fins a Vinaròs i matar d'un tret l'exnòvia a les 7 i 20 del matí. Tallar el coll d'una ganivetada a la teva dona al menjador del pis davant dels seus tres fills, una nena de 12, un nen de 10 i un bebè d'un any. És així de cru. S'ha de dir més. Són casos reals de dones assassinades a les mans de les seves parelles o exparelles el 2017 a l'Estat espanyol.

L'observatori **Femicidio.net**, que va més enllà de les xifres oficials de violència masclista, ha identificat [94 dones assassinades per homes aquest any](#). L'any passat van comptar 99 víctimes mortals. En concret, a Catalunya, el seu recompte és actualment de 14 dones mortes (on també inclouen una nena adolescent, la nena de Vilanova de 13 anys ofegada pel seu veí), i una víctima possible més que els Mossos d'Esquadra estan encara investigant.

Però no parlem només de dones assassinades. Segons els Mossos d'Esquadra, a Catalunya es denuncia **una agressió sexual, amb violència i intimidació, cada 12 hores**. [El 2017 es van denunciar a Catalunya 757 agressions sexuals, un 2,2% més que l'any anterior](#), tot i que, si ampliem el focus des del 2013, les denúncies s'han incrementat un 24,3%. Dades del 2017 que fan encara més por: un 32% de les víctimes d'abusos sexuals, una de cada tres, eren **dones menors d'edat**, i un 26% de les dones que van denunciar una violació eren menors d'edat.

[#Catalunya](#) El 44,3% de las mujeres que han sufrido un hecho de [#ViolenciaMachista](#) con mucha o fuerte afectación trata de no salir sola, el 22% ha hecho cambios en sus actividades habituales y el 15% lleva algún objeto para defenderse.
<https://t.co/8z4J1eUrbj>

— Femicidio.net (@femicidio) [November 20, 2018](#)

Els joves, els grans oblidats de la postcrisi

Els joves, sobretot els que no tenen formació universitària o estudis de l'antiga FP, estan patint de valent per trobar el seu lloc després del 'tsunami' de la crisi. No tenen feina fixa, no tenen contractes indefinits, cobren poc, no poden accedir a un habitatge digne i, a més, no veuen de què els ha servit tant d'esforç estudiant. Les coses milloren, però massa a poc a poc. **La taxa d'atur entre el col·lectiu de joves de 16 a 29 anys se situa encara en el 23,7%**, un 4,1% menys que fa un any. En xifres absolutes, a Catalunya hi ha 143.700 joves a l'atur, 22.400 menys que fa un any.

A més, un dels problemes generals és que els joves són, en general, 'pobres'. No són la imatge dels pobres que tenim al cap, però no tenen un duro. Viuen a casa dels pares el màxim temps possible, aconsegueixen feinetes amb contractes temporals i gasten poc comparat amb els joves de fa 20 o 30 anys. Com explicava Andreu Missé, a la revista 'Alternativas Económicas', **"un 20% dels joves amb feina obtenen uns ingressos tan baixos que no aconsegueixen sortir de la pobresa"**. Segons dades del Pla de xoc per l'ocupació juvenil 2019-2021, del Govern espanyol, la bretxa salarial dels joves ja és del 50%: els menors de 25 anys perceben de mitjana 11.568 euros anuals, mentre que els

majors de 55 anys cobren quasi el doble: 21.621 euros.

La precarietat juvenil cada cop s'allarga fins més entrada l'edat adulta. Totes les dades, aquí!?? Per [@LauraAzLluhttps://t.co/VjyLzSDWXo](https://t.co/VjyLzSDWXo) pic.twitter.com/JfBLgGj15U

— elcritic.cat (@SentitCritic) [February 19, 2017](#)

Desnonaments a l'alça per no poder pagar el lloguer

Els desnonaments (o, dit tècnicament, els llançaments per l'impagament del lloguer) van seguir a l'alça durant l'any 2018. Al contrari del que podríem imaginar si no ho vius en carn pròpia, els desnonaments porten ja 15 mesos consecutius creixent. Des de fa temps, el problema principal són els lloguers: [dos de cada tres desnonaments a Espanya van ser per impagaments del lloguer](#). **Catalunya és la comunitat autònoma de l'Estat amb més desnonaments per lloguer:** un 23,1% del total, quan Catalunya té ara un 16% de la població espanyola.

La causa principal del repunt és fàcil de saber: l'augment desmesurat del preu del lloguer a les grans ciutats. [El preu del lloguer a Catalunya ha crescut un 49% en els últims quatre anys](#). Per a un pis de 80 metres quadrats de mitjana, es pagaven de mitjana 666 euros el mes el 2013 i ara ja són uns 990 euros mensuals. Dels 10 municipis de l'Estat on més va créixer el lloguer, nou són catalans: Gavà (67%), Barcelona (48%), Castelldefels (45%), Sant Cugat (42%), l'Hospitalet (38%), Esplugues (38%), Rubí (38%), Sitges (37%) o Cornellà (35%). S'ha de dir, com a senyal esperançador, que [el preu del lloguer sembla haver tocat sostre a Barcelona després de cinc anys de pujada](#), segons dades de la Cambra de la Propietat Urbana i de portals com Idealista.

□ Infografia via [@ColzeAColze](#)

? 37 desnonaments al dia a [#Catalunya](#)

? 60 desnonaments setmanals a [#Barcelona](#)

? Més de 50 persones desallotjades d'espais ocupats

? Més de 5 persones assassinades per la violència immobiliària a [#Catalunya](#) entre 2010 i 2018 pic.twitter.com/EZUa1vh2g0

— Xarxa d'Habitatge Horta Guinardó (@Habitatge_HG) [December 16, 2018](#)

Si oblidem el camp... què menjarem?

Deia el mític revolucionari anarquista rus Kropotkin: en plena revolució, de què s'alimentaran les ciutats? **A Catalunya han desaparegut, en 10 anys, 6.800 petites i mitjanes finques agrícoles;** la població activa agrària no arriba a l'1%. Mentrestant, creix l'agroindústria. Com denuncien [Gustavo Duch i Carles Soler, de la revista 'Soberanía Alimentaria'](#), "el gran 'lobby' agroalimentari català està en mans de famílies com Carulla (Agrolimen) i Carceller (Damm) i d'empreses com Danone, Casa Tarradellas, Vall Companys, Borges o Guissona". De fet, l'enginyer agrícola i membre de l'entitat Espai de Recursos Agroecològics Josep Tusón, citat a l'informe sobre

les amenaces de la Catalunya de l'any 2040, sosté que “només el 30% del que mengem es produeix a Catalunya”.

[L'Anuari de la Sobirania Alimentària 2017-18](#), publicat recentment per la revista 'Soberanía Alimentaria', reivindica una mica d'optimisme: s'està consolidant una nova pagesia a Catalunya de joves de procedència urbana, apareixen nous projectes cooperatius, orientats cap a produccions tradicional i/o ecològica i, cada cop més, hi ha una major consciència sobre el tipus d'aliments que comprem i que mengem per consumir productes de quilòmetre zero, de temporada i ecològics. Avui, a més, tant **a la Generalitat de Catalunya com a l'Ajuntament de Barcelona hi ha dos governs sensibles amb la sobirania alimentària**, i això s'ha d'aprofitar.

Després de veure [#SalvadosGranja](#), us recomanem llegir això sobre les conseqüències de la indústria del porc a Catalunya. Un article de [@gustavoduch](#).
<https://t.co/aoOKtu2wTF>

— elcritic.cat (@SentitCritic) [February 4, 2018](#)

Immigrants sense dret a vot en les municipals i europees

Una de les coses que passaran, i segurament passaran desapercebudes aquest 2019, serà que entre un 10% i un 15% de la societat catalana seguirà sense tenir dret a votar en les properes eleccions. Això passa avui a Catalunya, i sembla que a poca gent li importi. Però caldria tornar a dir que més de **800.000 catalans -d'origen estranger, sí, però catalans avui- no poden votar ni en un referèndum sobre la independència ni en unes eleccions catalanes, i molts d'ells tampoc no podran votar en les europees i municipals d'aquest any**. La Llei d'estrangeria només reconeix el dret a votar en les municipals als estrangers si hi ha convenis de reciprocitat, és a dir, si en els seus països d'origen els espanyols poden votar en les municipals d'allà. Per tant, en les eleccions locals, sí que votaran els ciutadans de la Unió Europea, d'Islàndia o de Noruega; i els de Bolívia, Colòmbia, Xile, l'Equador, el Paraguai i el Perú; ah, i també els de Nova Zelanda, Corea del Sud o Cap Verd. En canvi, els ciutadans d'origen marroquí o xinès, per exemple, que són dues de les comunitats més grans, no poden votar perquè no hi ha conveni de reciprocitat.

A Catalunya hi ha oficialment [1.041.000 persones de nacionalitat estrangera, la qual cosa suposa un 13,8% de la població](#). Però per què no parlem gairebé mai d'aquest 13% de la població catalana? Per què no parlem amb ells? Per què no són protagonistes de cap sèrie de televisió, ni guanyen els premis literaris de moda? Ens preocupa la seva situació social, emocional o psicològica? Farem algun dia un debat sobre els efectes de la nova migració en la identitat nacional catalana? Acceptaríem un diàleg intercultural per fixar les regles de convivència en igualtat de condicions entre ells i nosaltres? Ho pregunto perquè mentrestant **la dreta i l'extrema dreta van escolant el seu discurs de l'odi als migrants** pertot arreu on poden vinculant migració i delinqüència, seguretat o terrorisme.

P. D.: En aquest article, òbviament, no hi apareixen tots els problemes del país... però els problemes que hi apareixen podrien ocupar les portades de la premsa durant mesos, i no ho fan.